

Niets bewoog er in de uitgestrekte Llölungvallei, niets, op twee zwarte stipjes na, niet veel groter dan de stukgevroren rotsblokken die de valleibodem bedekten. Ze schoven voort over een amper zichtbaar pad. Het was een troosteloos landschap, zonder bomen; de wind gniffelde en fluisterde tussen de rotsen door, de kreten van roofvogels echoden tussen de kale bergwanden. De figuurtjes, ruiters te paard, reden op een immense muur van graniet af, honderden meters hoog, waaruit een trage waterpluim opsteeg, de bron van de Tsangpo, de heilige rivier. Het pad verdween in de mond van een ravijn dat de helling doorkliefde en verscheen een stuk hoger weer, als tegen de steile rotswand aan gekleefd, om tot slot uit te komen op een lange richel voordat het de scherpe pieken en spleten daaronder in dook. Als omkadering van het beeld, als achtergrond met een adembenemende kracht en majesteit, stond de verstarde immensiteit van drie bergen in de Himalaya, de Dhaulagiri, de Annapurna en de Manaslu, elk met een uitwaaierend sneeuwdak. Daarachter rees een kolkende zee van onweerswolken op, loodgrijs van kleur.

De twee gestalten reden de vallei in, kappen diep over hun gezicht getrokken tegen de kille wind. Dit was het laatste deel van een lange reis, en ondanks de aanwakkerende storm reden ze traag verder, hun paarden vrijwel uitgeput. Toen ze de opening van het ravijn bereikten, staken ze eenmaal, en nogmaals, een wild stromende beek over. Langzaam reden ze de kloof binnen en verdwenen uit het zicht.

In het ravijn bleven ze het bijna onzichtbare pad volgen en klommen boven de bulderende beek uit. Grote plakken blauw ijs lagen in de schaduwen waar de bergwand de met rotsblokken bezaaide bodem raakte. Er schoven donkere wolken langs de hemel, voortgedreven door een opstekende storm die boven in het ravijn al begon te kreunen.

Plotseling liep het pad dood onder aan een hoge, angstaanjagend steile granietwand. Van een oud bergwachtershutje, op een

uitstekende rotspunt gebouwd, restte niet meer dan vier gehavende natuurstenen wanden waarop alleen nog een rij kraaien zich veilig kon verschansen. Aan de voet van de wand stond een reusachtige *mani*-steen met een Tibetaans gebed erin uitgehouwen, glad en glanzend gewreven door de duizenden handen van pelgrims die om een zegen smeekten voordat ze de gevaarlijke klim omhoog begonnen.

Bij het hutje stegen de reizigers af. Van hier af moesten ze verder te voet, hun paarden aan de leidsels meevoerend over het smalle pad, want de overhangende rots was zo laag dat er geen ruiters onderdoor paste. Hier en daar was bij aardverschuivingen de rotswand afgekalfd zodat ook het pad verdwenen was; die spleten waren overbrugd met ruwe planken en palen die in de rots waren geboord, die samen een reeks smalle, krakende bruggen zonder reling vormden. Elders was het pad zo steil dat de reizigers en hun rijdieren omhoog moesten klauteren via in de rotswand uitgehakte treden, glad en ongelijkmatig uitgesleten door de talloze pelgrims en hun dieren.

De wind draaide iets en blies nu met een daverend gebulder door het ravijn, sneeuwvlokken met zich meevoerend. De schaduw van de wolken viel over de bergspleet en dompelde alles in een inktzwarte duisternis. Maar de twee gestalten klommen verder het duizelingwekkende pad op, langs de ijzige stenen trappen en de steile rotsen. Naarmate ze hoger kwamen, klonk de echo van de waterval steeds vreemder tussen de bergwanden, vermengd met het huilen van de aanwakkerende wind, als mysterieuze stemmen die een onbekende taal spraken.

Toen de reizigers eindelijk de bergrug over waren, wachtte hun zo'n felle wind dat ze bijna geen stap vooruit konden zetten: hun pijen klapperden om hun lijf, hun onbedekte huid werd gezeseld door de kou. Ze doken ineen, trokken hun onwillige paarden mee en liepen verder langs de richel tot ze bij de overblijfselen van een tot puin vergaan dorp kwamen. Een onherbergzame plek, de huizen in een ver verleden omvergesmeten tijdens een natuurramp, de dakbalken verbrijzeld en verspreid, de lemen brokken alweer half opgenomen in de aarde waaruit ze ooit gevormd waren.

Midden in het dorp rees een stapel gebedsstenen op, met daar-

bovenop een paal waaraan tientallen aan flarden gescheurde gebedsvlaggen wapperden. Aan de ene kant lag een eeuwenoude begraafplaats waarvan de ommuring was ingestort. Door erosie waren de graven opengespleten zodat botten en schedels langs de puinhelling waren gerold. Toen het tweetal naderde, vloog een stel raven onder luidruchtig protest op van het puin. Hun gekras steeg op naar de loodgrijze hemel.

Bij de stapel stenen hield een van de reizigers halt en steeg af. Hij gebaarde dat de ander moest wachten. Hij bukte zich, raapte een oude steen op en legde die op de stapel. Toen bleef hij even in zwijgende meditatie staan, zijn pij klapperend in de wind, voordat hij zijn paard weer bij de teugels pakte. Ze trokken verder.

Voorbij het verlaten dorp versmalde het pad plotseling tot een messcherp spoor over de bergkam. Stukje bij beetje vorderden de twee gestalten; tegen de hevige wind optornend rondden ze een bergpunt – en toen zagen ze dan eindelijk de eerste torens en kantelen van een enorme burcht liggen, mat afgetekend tegen de donkere hemel.

Dit was het klooster Gsalrig Chongg, een naam die ruwweg vertaald kan worden als ‘Het juweel van het besef van leegte’. Het pad liep verder rond de bergwand tot het klooster uiteindelijk helemaal zichtbaar werd: enorme, roodgekalkte muren en steunberen langs de flanken van het kale graniet, uitlopend in een complex van steile daken en torens die hier en daar glansden van stukken bladgoud.

Gsalrig Chongg was een van de weinige kloosters in Tibet die waren ontkomen aan de verwoestingen van de Chinese invasie waarbij het leger de dalai lama had verdreven, duizenden monniken had vermoord en talloze kloosters en religieuze gebouwen had vernield. Gsalrig Chongg was deels gespaard gebleven vanwege zijn bijzonder afgelegen ligging en de nabijheid van de omstreden grens met Nepal, maar ook voor een groot deel dankzij een bureaucratische blunder: op de een of andere manier was het simpelweg aan de Chinese aandacht ontsnapt. Tot op de dag van vandaag staat dit klooster niet op de kaart van de zogeheten ‘Autonome Regio Tibet’, en de monniken doen er alles aan om dat zo te houden.

Het spoor liep langs een steile puinhelling waar een stel gieren

het laatste vlees van een reeks botten zat te pikken. ‘Er moet kortgeleden iemand gestorven zijn,’ prevelde de man, met een hoofdgebaar in de richting van de grote vogels die volkomen onbevreesd bleven rondhopsen.

‘Hoezo?’ vroeg zijn reisgenoot.

‘Wanneer er een monnik doodgaat, wordt zijn lichaam in stukken gehakt en voor de wilde dieren gegooid. Het wordt beschouwd als de hoogste eer als je sterfelijke resten andere levende wezens voeden en in leven houden.’

‘Eigenaardig gebruik.’

‘Integendeel, er valt niets tegen in te brengen. Onze gebruiken zijn juist eigenaardig.’

Het spoor eindigde bij een poortje in de metershoge kloostermuur. De poort was open en er stond een boeddhistische monnik in een pij van scharlakenrood en saffraangeel, met een brandende toorts in zijn hand, alsof hij hen verwachtte.

De twee ineengedoken reizigers liepen de poort door, nog steeds met hun paarden aan de leidsels. Er verscheen een tweede monnik, die de dieren zwijgend overnam en naar de stallen binnen de veilige kloostermuur bracht.

In de invallende duisternis bleven de twee reizigers voor de eerste monnik staan. Deze zei niets; hij bleef zwijgend staan wachten.

De eerste reiziger schoof zijn kap van zijn hoofd, en onthulde daarmee het lange, bleke gezicht, het witblonde haar, de hoekige gelaatstrekken en de zilvergrijze ogen van special agent Aloysius Pendergast van het Federal Bureau of Investigation.

De monnik keek naar de tweede gestalte. Die trok met een aarzelend gebaar haar kap naar achteren. Bruin haar woei op en ving de ronddwarrelende sneeuwvlokken. Met iets gebogen hoofd bleef ze staan, een jonge vrouw, zo te zien begin twintig, met een teer gezichtje, fraai gevormde lippen en hoge jukbeenderen: Constance Greene, Pendergasts pleegdochter. Haar doordringende groenbruine ogen flitsten even rond en namen de omgeving snel op voordat ze haar blik weer op de grond richtte.

De monnik bleef maar heel even naar haar kijken. Zonder een woord draaide hij zich om en gebaarde dat ze hem volgen moesten, een stenen trap af naar het hoofdgebouw.

Zwijgend liepen Pendergast en zijn pleegdochter achter de monnik aan, een tweede poort door, de donkere gangen van het klooster zelf in, waar de lucht verzadigd was van de geur van sandelhout en was. De hoge deuren met ijzerbeslag sloegen dreunend achter hen dicht en dempten het gehuil van de wind tot niet meer dan een fluistering. Ze liepen verder, een lange gang door, waarvan een hele wand in beslag werd genomen door gebedsmolens die knersend almaar ronddraaiden, aangedreven door een onzichtbaar mechanisme. De gang maakte een bocht, splitste zich en maakte een tweede bocht, dieper de kloosterkrochten in. Er dook een andere monnik voor hen op, met grote kaarsen in messing houders. Bij het flakkerende licht daarvan was op beide wanden een reeks eeuwenoude fresco's te zien.

Na een eindeloze reeks bochten kwamen ze uiteindelijk in een groot vertrek. Aan een eind torende een gouden standbeeld van Padmasambhava, de tantristische boeddha, badend in het licht van honderden flakkerende kaarsen. In tegenstelling tot de meditatieve, halfgesloten ogen van de meeste Boeddhabeelden waren die van de tantristische boeddha wijd open, wakker en dansend van leven, een symbool van het hogere niveau van bewustzijn dat hij had bereikt dankzij zijn studie van de geheime leer van Dzogchen en de nog esoterischer Chongg Ran.

Het klooster Gsalrig Chongg was een van de twee plekken ter wereld waar de discipline van Chongg Ran nog werd beoefend, de raadselachtige leer die door de weinigen die haar kenden, het 'Juwel van de Onbestendigheid der Geest' werd genoemd.

Op de drempel van dit heiligste der heiligen bleven de twee reizigers staan. Aan de andere kant van het vertrek zaten de monniken zijgend op een amfitheater van stenen banken alsof ze iemand verwachtten.

Op de bovenste rij troonde de abt van het klooster. Een man met een eigenaardig uiterlijk, een eeuwenoud gezicht dat door de vele rimpels een uitdrukking van permanente geamuseerdheid, van pret zelfs, had. Zijn pij hing aan zijn graatmagere lijf als wasgoed aan een rek. Naast hem zat een wat jongere monnik, die Pendergast ook kende: Tsering, een van de weinige monniken die Engels spraken, en die dienstdeed als 'manager' van het klooster. Tsering was uitzonderlijk goed geconserveerd: hij moest een jaar

of zestig zijn. Onder hem zaten zo'n twintig monniken op een rij, van alle leeftijden: adolescenten, maar ook diep gerimpelde oude mannen.

Tsering stond op en zei in het Engels, met de eigenaardige, muzikale cadans van het Tibetaans: 'Vriend Pendergast, welkom terug in het klooster Gsalrig Chongg, en ook uw gast heten we welkom. Ga zitten, drink thee met ons.'

Hij gebaarde naar een stenen bank met twee geborduurde zijden kussens, de enige kussens in het vertrek. De twee namen plaats, en even later verschenen er monniken met messing dienbladen waarop kopjes boterthee en *tsampa* stonden. In stilte dronken ze de zoete thee met boter, en pas toen ze hun kop leeg hadden, sprak Tsering verder.

'Wat brengt vriend Pendergast terug naar Gsalrig Chongg?' vroeg hij.

Pendergast stond op. 'Dank u, Tsering, voor uw welkom,' zei hij. 'Het doet me genoegen terug te zijn. Ik sta hier weer voor u om mijn reis van meditatie en verlichting voort te zetten. En ik wil u graag mevrouw Constance Greene voorstellen. Ook zij komt in de hoop op studie.' Hij pakte haar hand, en ze stond op.

Er volgde een lange stilte. Na verloop van tijd stond Tsering op. Hij liep naar Constance toe, bleef voor haar staan, keek haar rustig aan, stak zijn hand uit en voelde voorzichtig aan haar haar. Daarna streek zijn hand even langs de zwelling van haar borsten, eerst de ene, toen de andere. Met een onbewogen gezicht onderging ze de aanrakingen.

'Bent u een vrouw?' vroeg hij.

'Ik mag toch aannemen dat u wel vaker een vrouw hebt gezien,' antwoordde Constance droog.

'Nee,' zei Tsering. 'Ik heb geen vrouw meer gezien sinds ik hier kwam, en toen was ik twee.'

Constance bloosde. 'Mijn excuses. Ja, ik ben een vrouw.'

Tsering richtte zich tot Pendergast. 'Dit is de eerste vrouw die ooit naar Gsalrig Chongg is gekomen. Wij hebben nog nooit een vrouw als student geaccepteerd. Het spijt me, maar dit kunnen we niet toestaan. Vooral nu niet, nu de begrafenisceremoniën voor de eerbiedwaardige Rinpoche Ralang in volle gang zijn.'

‘Is de Rinpoche overleden?’ vroeg Pendergast.

Tsering neeg het hoofd.

‘Het spijt me te horen dat de Allerhoogste Lama overleden is.’

Bij die woorden glimlachte Tsering. ‘Het is geen verlies. We gaan op zoek naar zijn reïncarnatie – de negentiende Rinpoche – en dan is hij weer onder ons. Mij spijt het dat ik uw verzoek moet afwijzen.’

‘Ze heeft uw hulp nodig. Ik heb uw hulp nodig. We zijn allebei... we zijn de wereld moe. We hebben een lange reis gemaakt om vrede te vinden. Vrede en genezing.’

‘Ik weet hoe zwaar de reis is die u gemaakt hebt. Ik weet hoezeer u hoopt. Maar Gsalrig Chongg heeft duizend jaar bestaan zonder vrouw, en dat mag niet anders worden. De vrouw moet weg.’

Er volgde een lange stilte. Uiteindelijk verhief Pendergast zijn blik naar de oeroude gestalte die roerloos op de hoogste zitplaats troonde. ‘Is dit ook de beslissing van de abt?’

Het duurde even eer deze in beweging kwam. Een bezoeker had het gerimpelde gelaat kunnen aanzien voor dat van een opgewekte, seniele bejaarde die hoog boven de anderen verheven zat te grijnzen. Na verloop van tijd stak hij een van zijn uitgemergelde vingers in de lucht, en een van de jongere monniken klom naar hem toe en boog zich naar hem over. Hij hield zijn oor vlak voor de tandeloze mond van de oude man, rechtte even later zijn rug en zei in het Tibetaans iets tegen Tsering.

Tsering vertaalde: ‘De abt vraagt of de vrouw haar naam nog eens wil noemen.’

‘Ik ben Constance Greene,’ klonk de enigszins timide, maar vastberaden stem.

Tsering vertaalde dat in het Tibetaans. De naam was niet eenvoudig te vertalen.

Weer volgde er een stilte, die ditmaal minutenlang aanhield.

Weer bewoog de vinger heel even en weer prevelde de abt iets in het oor van de jongere monnik, die de woorden op luidere toon herhaalde.

Tsering zei: ‘De abt vraagt of dit haar echte naam is.’

Ze knikte. ‘Ja, dat is mijn echte naam.’

Langzaam hief de oude lama een staakdunne arm en wees naar

een onverlichte wand, met een vinger waaraan een centimeterslange nagel groeide. Alle ogen richtten zich op een tempelschildering onder een gedrapeerde doek, een van de vele kleden aan de wand.

Tsering liep erheen, tilde de doek op en hield er een kaars bij. Bij het schijnsel daarvan werd een verbijsterend rijk en complex beeld zichtbaar: een heldergroene godin met acht armen, gezeten op een witte maanschijf, met goden, demonen, wolken, bergen en gouden filigrein in een kring om haar heen, alsof ze het oog van een wervelstorm vormde.

De oude lama prevelde een lang verhaal in het oor van de jonge monnik. Zijn tandeloze mond bewoog geanimeerd, tot hij uiteindelijk achteroverleunde en glimlachend bleef zitten terwijl Tsering opnieuw vertaalde.

‘Zijne heiligheid verzoekt om de aandacht te richten op de *t’angka*-schildering van de Groene Tara.’

Mompelend kwamen de monniken overeind om naar de schildering te schuifelen. Daar bleven ze respectvol in een halve kring staan kijken, als studenten in afwachting van hun college.

De oude lama gebaarde met zijn magere arm dat Constance zich in de kring moest voegen. Haastig gehoorzaamde ze, en de monniken schuifelden opzij om plaats voor haar te maken.

‘Dit is een afbeelding van Groene Tara,’ begon Tsering, nog steeds als indirecte vertaling van de geprevelde zinnen van de oude monnik. ‘De oermoeder van de boeddha’s. Bestendigheid is haar kenmerk. En wijsheid, geestesactiviteit, snel denken, generositeit, magische perfectie en onbevreesdheid. Zijne heiligheid nodigt de vrouw uit om dichterbij te gaan en de mandala van Groene Tara te bestuderen.’

Aarzelend deed Constance een stap naar voren.

‘Zijne heiligheid vraagt waarom de student dezelfde naam heeft als Groene Tara.’

Constance keek over haar schouder. ‘Ik weet niet wat u bedoelt.’

‘Constance Greene. Die naam bevat twee belangrijke kenmerken van Groene Tara. Zijne heiligheid wil weten hoe u aan die naam gekomen bent.’

‘Greene is mijn achternaam. Dat is een heel gewone achternaam

in het Engels, maar ik heb geen idee van de oorsprong. En mijn voornaam, Constance, heb ik van mijn moeder. Het was een gebruikelijke naam in... in de tijd waarin ik geboren ben. Als mijn naam op die van de Groene Tara lijkt, moet dat zuiver toeval zijn.'

Nu begon de oude lama bevend te lachen en, geholpen door twee monniken, deed hij zijn best overeind te komen. Even later stond hij op zijn benen, amper in evenwicht, alsof hij bij het kleinste duwtje in een hoop losse lichaamsdelen uiteen zou vallen. Hij bleef lachen en verhief zijn stem: een zacht, ademloos geluid. Zijn roze tandvles was zichtbaar, zijn botten rammelden bijna van plezier.

'Toeval? Toeval bestaat niet. Dat was een goede grap van de student,' vertaalde Tsering. 'De abt houdt van een goede grap.'

Constance keek van Tsering naar de abt en terug. 'Betekent dat dat ik hier mag studeren?'

'Het betekent dat je studie al begonnen is,' zei Tsering, nu zelf ook met een glimlach.

2

In een van de afgelegen paviljoens van het klooster Gsalrig Chongg lag Aloysius Pendergast op een bank naast Constance Greene. Een rij stenen vensters gaf uitzicht op de kloof van de Llölung tot aan de hoge toppen van de Himalaya daarachter, badend in een teerroze gloed van de ondergaande zon. Vanuit de diepte klonk gedempt het brullen van een waterval aan het begin van de Llölungvallei. Toen de zon achter de horizon verdween, klonk er een diepe, lang aangehouden toon van een *dzung*-trompet, eindeloos weerkaatst door de bergen en ravijnen.

Er waren bijna twee maanden verstreken. Juli was gekomen, en daarmee het voorjaar in de heuvels aan de voet van de Himalaya. De valleibodem kleurde geleidelijk aan groen, bespikkeld met wilde bloemen, en op de heuvels bloeide een waas van roze engelantier.

De twee zwegen. Nog twee weken, dan was hun verblijf ten einde.

Weer klonk de dzung, en het rode licht stierf weg op het driemanschap van bergpieken: de Dhaulagiri, de Annapurna en de Manaslu, drie van de hoogste bergen ter wereld. Snel viel de schemering in, als een donkere watervloed door de valleien trekkend.

Pendergasts gedachten keerden terug naar het hier en nu. ‘Je studie vordert goed. Bijzonder goed. De abt is erg tevreden.’

‘Ja.’ Haar stem klonk zacht, bijna afwezig.

Hij legde een hand over de hare, zijn aanraking licht en luchtig als die van een blad. ‘We hebben het er niet eerder over gehad, maar ik wilde je vragen of... of het allemaal gelukt is in de Feversham-kliniek. Of er geen complicaties waren bij de, eh... de procedure.’ Pendergast leek ongewoon schutterig en om woorden verlegen.

Constance wendde haar blik niet af van de koude, besneeuwde bergen in de verte.

Pendergast aarzelde. ‘Ik wou dat ik bij je had kunnen zijn. Maar dat wilde je niet.’

Ze neeg het hoofd, maar bleef zwijgen.

‘Constance, ik ben heel erg op je gesteld. Misschien heb ik dat in het verleden niet duidelijk genoeg gemaakt. Als dat zo is, dan bied ik je mijn verontschuldigen aan.’

Blozend boog Constance haar hoofd nog verder. ‘Dank je.’ De afwezige blik verdween van haar gezicht en maakte plaats voor een lichte beving van emotie. Plotseling stond ze met afgewend gezicht op.

Ook Pendergast kwam overeind.

‘Het spijt me, Aloysius, maar ik moet even alleen zijn.’

‘Natuurlijk.’ Als een geestverschijning verdween ze de stenen gangen van het klooster in, en hij keek haar ranke gestalte na tot ze niet meer te zien was. Toen richtte hij zijn blik op het berglandschap en verzonk weer in gedachten.

Toen het paviljoen volledig in duisternis was gehuld, hield het geluid van de dzung op. De laatste noot echode nog seconden lang tussen de bergen eer hij wegstierf. Alles viel stil, alsof het invallen van de nacht een soort stagnatie met zich had meegebracht. En toen dook er in de inktzwarte schaduwen bij het paviljoen een ge-

stalte op: een oude monnik in een saffraangele pij. Met een verschrompelde hand gebaarde hij naar Pendergast; hij maakte dat eigenaardige, typisch Tibetaanse polsgebaar dat 'Kom!' betekent.

Langzaam stond Pendergast op en hij liep naar hem toe. De man draaide zich om en schuifelde de duisternis in.

Pendergast volgde hem, geïntrigeerd. Hij vroeg zich af of er een soort afscheidsceremonie kwam, of een gebed. Maar de monnik nam Pendergast mee in een onverwachte richting: niet naar de vergaderzaal, maar schemerige gangen door, in de richting van de eigenaardige cellenrij waar de befaamde muurheilige huisde: een monnik die zich vrijwillig had laten inmetelen in een cel die net groot genoeg was om te kunnen zitten mediteren. Daar zat hij voor de rest van zijn leven vast. Eenmaal per dag kreeg hij, via een losse baksteen in de wand, een portie water en brood overhandigd.

Voor de cel bleef de oude monnik staan. Er was niets meer te zien dan een vlakke, donkere muur. De oude stenen van de muur waren gepolijst door vele duizenden handen: mensen die deze muurheilige om wijsheid waren komen vragen. Er werd gezegd dat hij op twaalfjarige leeftijd in zijn cel verdwenen was. Nu was hij bijna honderd jaar oud, een orakel, beroemd om zijn unieke voorspellende gaven.

De monnik tikte tweemaal met zijn vingernagel op de steen. Ze wachtten. Na een minuut werd de losse steen in de gevel verschoven, een centimeter maar. Er klonk een zacht geschraap over de voeg. Er verscheen een verschrompelde hand, sneeuwwit, met doorschijnende blauwe aderen. Deze draaide de steen opzij, zodat er een kleine opening vrijkwam.

De monnik bukte zich naar de opening en mompelde iets. Daarna hield hij zijn oor voor de opening om te luisteren. Er verstreken minuten, en Pendergast hoorde een vaag gefluister vanuit de cel. Na een tijd rechtte de monnik zijn rug; hij had kennelijk genoeg gehoord, en hij wenkte Pendergast naderbij. Pendergast deed wat hem gevraagd werd en zag de steen terugschuiven, geleid door een onzichtbare hand.

Plotseling leek er een diep, schrapend geluid uit de rots naast de stenen cel te klinken en er opende zich een naad. Die verbreedde zich tot een stenen deur die via een ongezien mechanisme kner-

send opendraaide. De eigenaardige geur van een onbekend soort wierook dreef hem tegemoet. De monnik stak zijn hand uit om Pendergast naar binnen te gebaren, en toen de agent de drempel over was, schoof de deur dicht. De monnik was niet meegekomen: Pendergast was alleen.

Vanuit de duisternis verscheen een andere monnik met een sputerende kaars in zijn handen. Na bijna twee maanden in Gsalrig Chongg kende Pendergast, net als bij zijn vorige bezoeken, alle monniken van gezicht. Maar deze monnik kwam hem niet bekend voor. Hij besepte dat hij zojuist het binnenklooster had betreden: iets waarover werd gefluisterd maar waarvan het bestaan nooit bevestigd was. Het heiligste der heiligen. Zo'n ingang – die, naar hij begrepen had, toegang gaf tot streng verboden terrein – werd kennelijk bewaakt door de ingemetselde kluizenaar. Dit was een klooster in een klooster, met een handvol monniken die hun hele leven in afzondering doorbrachten in de diepste meditatie en onophoudelijke mentale studie. Nooit zagen ze de buitenwereld of kwamen zelfs maar in rechtstreeks contact met de monniken van het buitenste klooster; ze werden bewaakt door de ongeziene muurheilige. Ze stonden zo ver van de wereld af, had Pendergast zich ooit laten vertellen, dat ze meteen zouden sterven als er ooit zonlicht op hun huid zou vallen.

Hij volgde de vreemde monnik een smalle gang door die naar de diepste delen van het kloostercomplex leidde. De passages werden ruwer, en hij zag dat het in feite tunnels waren, zó uit de rots gehouwen: tunnels die duizend jaar geleden waren gepleisterd en voorzien van wandschilderingen die in de loop der tijd bijna weggesleten waren door rook en vocht. De gang maakte een bocht, en nog een, en kwam langs een paar kleine stenen nissen met Boeddhabeelden of t'angka-schilderingen, verlicht door kaarsen en rokerig van de wierookwalmen. Ze passeerden niemand, zagen niemand; de doolhof van vensterloze kamers en tunnels voelde hol, vochtig en verlaten aan.

Een hele tijd later, na wat een eindeloze reis had geleken, stonden ze voor een zoveelste deur, ditmaal beslagen met banden van geolied ijzer, vastgenageld in dikke platen. Er kwam een sleutel tevoorschijn, en met enige moeite werd de deur van het slot gehaald en geopend.

De kamer daarachter was klein en schemerig, verlicht door één enkele boterlamp. De wanden waren ingelegd met eeuwenoud, gepolitoerd en fijn bewerkt hout. Er dreef geurige rook door de lucht, scherp en harsachtig. Het duurde even voordat Pendergasts ogen gewend waren aan de ongewone aanblik: de hele ruimte lag volgestapeld met schatten. Tegen de achterwand stonden tientallen gesloten kisten van zwaar, bewerkt goud, daarnaast lagen bergen leren zakken, sommige doorgerot en uiteengevallen, waardoor de zware gouden munten naar buiten waren gerold: van oude Engelse sovereigns en Griekse staters tot zware gouden mughals. Daaromheen waren kleine houten vaten opgestapeld waarvan de duigen waren gezwollen en doorgerot, waaruit ruwe en geslepen robijnen, smaragden, saffieren en diamanten naar buiten puilden, samen met turkoois, toermalijn en peridot. Andere leken gevuld met kleine goudstaven en ovale Japanse *kobans*.

De muur rechts van hem bevatte een ander soort schatten: schalmeien en kanglinghoorns van ebbenhout, ivoor en goud, bezet met edelstenen; tempelbellen van zilver en elektrum; menselijke schedelkapjes van edelmetaal en glanzend van de ingezette turkooizen en koralen. Een eind verderop stond een leger standbeelden van goud en zilver, een helemaal versierd met honderden stersaffieren. Niet ver van waar hij stond, zag hij doorschijnende kommen, beeldjes en amuletten van het fijnste jade, opgeborgen in stro en houten kratten.

En meteen links naast zich zag hij de grootste schat van alles: honderden vakjes met stoffige boekrollen, opgerolde t'ankga's en bundels perkament en velijn, omwikkeld met zijden koorden.

Zo verbijsterend was de aanblik van al deze schatten dat het even duurde voordat Pendergast zag dat er een menselijk wezen in kleermakerszit op een kussen in de hoek zat.

De monnik die hem gebracht had, maakte met tegen elkaar gedrukte handen een buiging en trok zich terug. Dreunend sloeg de ijzeren deur achter hem dicht; de sleutel werd in het slot omgedraaid. De monnik in kleermakerszit gebaarde naar een kussen naast hem. 'Gaat u zitten,' zei hij in het Engels.

Pendergast maakte een kleine buiging en nam plaats. 'Een hoogst ongebruikelijke kamer,' merkte hij op. Hij zweeg even. 'En een hoogst ongebruikelijke wierook.'

‘Wij zijn de hoeders van de kloosterschatten, van het goud en zilver en alle andere vergankelijke zaken die de wereld als rijkdom beschouwt.’ De man sprak in een afgemeten en elegant Engels met een voornaam accent. ‘En ook zijn wij de beheerders van de bibliotheek en de religieuze schilderijen. De “wierook” die u ruikt, is de hars van een plant, de *dorzhan-qing*, die de wormen op afstand houdt: hoog in de Himalaya komt een bijzonder vraatzuchtige houtworm voor die alles in deze kamer zou kunnen verslinden: hout, papier en zijde.’

Pendergast knikte en nam de gelegenheid te baat om de monnik nauwkeuriger op te nemen. Hij was oud maar pezig en zag er verbluffend fit uit. Zijn rood-met-gele pij was strak om zijn lichaam gewikkeld, en zijn hoofd was kaalgeschoren. Hij had blote voeten, bijna zwart van het stof en zand. Zijn ogen glansden in een ongerimpeld, leeftijdloos gezicht dat intelligentie, bezorgdheid en een zekere angst uitstraalde.

‘U vraagt zich ongetwijfeld af wie ik ben en waarom ik u heb gevraagd hier te komen,’ zei de monnik. ‘Ik ben Thubten. Welkom, meneer Pendergast.’

‘Lama Thubten?’

‘Hier in de binnentempel kennen we geen rangen en standen.’ De monnik leunde voorover en keek hem van dichtbij aan. ‘Ik heb me laten vertellen dat het uw taak in het leven is om – ik weet niet goed hoe ik het zeggen moet – om u te bemoeien met andermans zaken, om recht te zetten wat scheef gegaan is. Om raadsels op te lossen, licht te laten schijnen in mysteriën en duisternis.’

‘Zo heb ik het nog nooit iemand horen formuleren. Maar inderdaad, u hebt gelijk.’

De monnik leunde weer terug, met zichtbare opluchting op zijn gezicht. ‘Dat is mooi. Ik was bang dat ik me misschien vergist had.’ Zijn stem daalde tot amper meer dan een fluistering. ‘Er is hier een raadsel.’

Een hele tijd bleef het stil. Toen zei Pendergast: ‘Gaat u verder.’

‘De abt kan hier niet rechtstreeks over spreken. Daarom hebben ze mij gevraagd het onderwerp aan te snijden. Hoewel de situatie uiterst nijpend is, valt het me... zwaar om erover te praten. Maar nu u weggaat, kan ik het niet langer uitstellen.’

‘U bent allen bijzonder vriendelijk geweest voor mij en mijn pleegdochter,’ zei Pendergast. ‘Ik verwelkom de gelegenheid om op mijn beurt iets voor u te doen... als ik dat kan.’

‘Dank u. Ik kan het verhaal alleen vertellen als ik enkele details van vertrouwelijke aard onthul.’

‘U kunt rekenen op mijn discretie.’

‘Eerst zal ik u iets over mijzelf vertellen. Ik ben geboren in het afgelegen heuvellandschap van het Manosawarmeer in westelijk Tibet. Ik was enig kind, en mijn ouders zijn al voor mijn eerste verjaardag omgekomen bij een lawine. Een echtpaar, twee Engelse botanisten – man en vrouw die samen een uitgebreid onderzoek deden in Mantsjoerije, Nepal en Tibet – kreeg medelijden met zo’n klein weesje. Informeel adopteerden ze me. Tien jaar lang trok ik met hen mee, terwijl zij door de wildernis reisden, observeerden, schetsten, aantekeningen maakten. Maar op een nacht werd onze tent overvallen door een rondtrekkende bende Chinese soldaten. Ze schoten de man en de vrouw dood en verbrandden hen met al hun bezittingen. Ik ontsnapte als enige.

Twee stel ouders verliezen... u kunt zich voorstellen hoe ik me voelde. Mijn eenzame dooltocht bracht me hierheen, naar Gsalrig Chongg. Na verloop van tijd legde ik een gelofte af en trad ik in het binnenklooster in. Wij wijden ons leven aan extreme mentale en fysieke training. We houden ons bezig met de diepste, meest verborgen en mysterieuze aspecten van het bestaan. In uw studie van Chongg Ran hebt u een eerste glimp opgevangen van enkele van de waarheden die wij hier tot op veel grotere diepte uitzoeken.’

Pendergast neeg zijn hoofd.

‘Hier in het binnenklooster zijn we volledig van het bestaan afgesloten. We mogen niet naar de buitenwereld kijken, de hemel niet zien, geen frisse lucht inademen. Alles is gericht op het innerlijk. Dat is een enorme opoffering, zelfs voor een Tibetaanse monnik. Daarom zijn we ook maar met ons zessen. We worden bewaakt door de muurheilige, we mogen niet met mensen van buiten spreken, en ik heb die heilige eed nu geschonden om met u te kunnen praten. Dat zou op zich al moeten helpen om u te overtuigen van de grote ernst van de situatie.’

‘Ik begrijp het,’ zei Pendergast.